

Χριστούγεννα, Είναι Κουτό να Κυνηγάς το Τίποτα

Γιώργος Κτενάς

«Σύρε στο σπίτι, δεν θα σε πάρω στο κατόπι ποτέ, όσο πολύ και να το πεθυμήσεις. Είναι κουτό να κυνηγάς το τίποτα»*. Με αυτό το επιχείρημα η Ηλέκτρα, στη σοφόκλεια τραγωδία, πείθει τη δειλή και αδύναμη αδερφή της, Χρυσοθέμη, να τρέξει προς την Κλυταιμνήστρα. Κι αυτό είναι το κύριο γνώρισμα της τραγωδίας, με κάθε σεβασμό στους εξειδικευμένους μελετητές των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων: το επιχείρημα, η πειθώ. Η βάση τού διαλόγου δηλαδή, από όπου προέκυψε η άμεση δημοκρατία στην αρχαία Αθήνα και σε μία σειρά άλλων πόλεων.

Η ίδια η εξέλιξη της φύσης τού ανθρώπου έχει μέσα της το επιχείρημα. Όταν ο Κρο-Μανιόν επικράτησε του Νεάντερνταλ, το κατάφερε με επιχειρήματα: αξιοποίησε τη γλώσσα και τα σύμβολα. Εκεί που απουσιάζει ο διάλογος, άρα το επιχείρημα, κυριαρχεί η βία, που είναι η βάση τής εξουσίας και αποτελεί επινόσή της. Κι εδώ πρέπει να δούμε πως η βία έχει πολλά πρόσωπα. Η ανεργία, ο αναλφαβητισμός, η μόνιμη έλλειψη τροφής και πόσιμου νερού, είναι βία σε καιρό ειρήνης. Η κοινωνική αποξένωση, η καταναλωτική εκτόνωση και οτιδήποτε απορρέει από τον μηχανισμό τού καπιταλιστικού οικοδομήματος είναι μεταμφιεσμένη βία, παρότι κατά τεκμήριο μετονομάζεται σε κάτι άλλο.

Βία είναι η απάθεια που δημιουργούν τα σκουπίδια της τηλεόρασης. Ο υποβιβασμός τού πολίτη σε μονάδα κατανάλωσης, άρα εν δυνάμει καπιταλιστή, που υπηρετεί ένα σύστημα που βρίσκεται ενάντια στη φύση του ανθρώπου: η αξιακή κλίμακα συνθλίβεται μπροστά στην οικονομική έκφανση, προκειμένου να κορεστεί το τέρας της προπαρασκευασμένης καταναλωτικής μανίας. Και είναι ευκαιρία λόγω των ημερών, να γράψουμε δύο λόγια για τη μεταμφιεσμένη βία των Χριστουγέννων. Με τον κίνδυνο να χαρακτηριστούμε γκρινιάρηδες, θα ξεσκονίσουμε ιατρικές –

ψυχολογικές έρευνες (που είχαν δημοσιευτεί παλιότερα στον Τύπο) για την περίοδο των γιορτών και αποκαλύπτουν μία εικόνα μαζικής ψυχολογικής κατάρρευσης αυτό το διάστημα.

Πρόκειται για ένα προκαθορισμένο εορταστικό ραντεβού, παγκόσμιας κλίμακας, που λειτουργεί ως προκαθορισμένο καταναλωτικό ραντεβού. Με αποδεδειγμένα δραματικές συνέπειες για την ψυχική και σωματική υγεία, αυτό το ραντεβού προκαλεί έντονη δυσφορία και μαζική κατάθλιψη την περίοδο των Χριστουγέννων. Το περίφημο **«Φαινόμενο των Χριστουγέννων»** («Christmas effect») όπως έχει χαρακτηριστεί από Αμερικανούς ψυχιάτρους, με κύρια γνωρίσματά του την κατάθλιψη, το έντονο άγχος, το αίσθημα δυστυχίας και ενοχής που βιώνει ένας πολύ μεγάλος αριθμός υγιών ανθρώπων. Παράλληλα, η κατάσταση ατόμων που υποφέρουν ήδη από ψυχολογικά προβλήματα, επιδεινώνεται μέσα στις γιορτές. Με βάση πολύχρονες στατιστικές μελέτες στη Βρετανία για παράδειγμα, την πρώτη μέρα τού νέου έτους υπάρχει αύξηση των αυτοκτονιών κατά 100%.

Ένα άλλο φαινόμενο παθογένεσης είναι το «Καλά Χριστούγεννα Στεφανιαία» («Merry Christmas, Coronary»), που αφορά την αύξηση καρδιακών επεισοδίων ανήμερα τα Χριστούγεννα και εντυπωσιακή άνοδο πρόωρων θανάτων. Ο Βέμπερ συνδέει σωστά την αγγλοσαξονική παράδοση των Χριστουγέννων με τον καπιταλισμό, με αποτέλεσμα οι μέρες να χάνουν τον θρησκευτικό μυστικισμό και τον λαϊκό τους χαρακτήρα (-Περιττό να πούμε ότι στην ελληνική παράδοση, η μεγάλη θρησκευτική γιορτή είναι η Ανάσταση). Οπότε μιλάμε για ένα βαθύτερο φαινόμενο παθολογίας και ξενομανίας, που υποβαθμίζει το πνεύμα των ημερών σε μία καταναλωτική εκτόνωση, ντυμένη με την κόκκινη φορεσιά τού επινοήματος της Coca Cola, του Santa Claus. Εξηγώντας με απόλυτο τρόπο τη μεταμφιεσμένη βία των Χριστουγέννων, που το μοναδικό «επιχείρημά» της είναι ένα: καταναλώστε.

**Ηλέκτρα, εκδ. Κάκτος.*